

דבר המערכת

בפרשתנו: אלה הדברים, אשר דבר משה אל-כל-ישראל, בעבר הירדן... ויהי בארבעים שנה, בעשתי-עשר חודש באחד לחדש; דבר משה אל-בני ישראל, ככל אשר צוה ד' אותו אלהים... ואמר אליכם, בעת ההוא לאמר; לא-אוכל לבדי שאת אתכם... ותקרבון אלי כולכם, ותאמרו, נשלחה אנשים לפנינו, ויחפרו-לנו את-הארץ... ולא אביטם לעלת; ותמרו את-פי ד' אלקיכם: ותרגונו באהלים ותאמרו, בשנאת ד' אתנו, הוציאנו מארץ מצרים; לתת אתנו ביד האמרי להשמידנו... וישמע ד' את-קול דבריכם; ויקצף וישבע לאמר: אם-יראה איש באנשים האלה, הדור הרע הזה; את הארץ הטובה, אשר נשבעתי, לתת לאבותיכם: וזלתי כלב בן-יפנה הוא יראנה, ולו-אתן את-הארץ אשר דרך-בה ולבני; יען אשר מלא אחרי ד':... גם-בי התאנף ד', בגללכם לאמר; גם-אתה לא-תבא שם: יהושע בן-נון העמד לפניך, הוא יבא שמה; אתו חזק, כי-הוא ינחלנה את-ישראל... ואדבר אליכם ולא שמעתם; ותמרו את-פי ד', ותנידו ותעלו והרהר..

ולכאורה כשלוּמדים פרשת דברים, וכן שאר הפרשיות הבאות כשמשנה רבינו מדבר אל בני ישראל, וכמו שהתורה אומרת שדיבר משה בארבעים שנה בעשתי עשר חודש באחד לחודש, שהו אומר שהדיבור היה ממש סמוך לכניסתם לארץ ישראל בחודש האחרון, ובתוך הדיבור משתמע שמדבר משה רבינו לבני דור המדבר, כי מדבר עמם בלשון נוכח ואומר אליכם... ותקרבון אלי כולכם... ותמרו את פי ה'. ואדבר אליכם ולא שמעתם... וכו', ולמעשה מדבר הוא בכלל לא אל האנשים הנכונים, למעשה מדבר הוא רק לצאצאים ולצאצאי צאצאיהם של בני דור המדבר. כי מאנשי דור המדבר אלו שעשו את הדברים האלו, אלו שעליהם הוא מספר את מעשי המרגלים, מעשי העגל, וכו', אף אחד מהם אינו כאן, כי כולם נעשו ומתו במשך ארבעים שנה במדבר.. אז היה צריך משה רבינו לדבר אליהם בלשון שמספרים לאיש מעשה על אדם אחר, היה צריך לומר להם את הדברים שמדבר עמהם בלשון ואדבר אל אבותיכם, ויקרבון אלי... ואומר אליהם.. ולמה מדבר הוא עמהם ממש כמו שכל זה קרה עמם ומדבר להם דברי מוסר על מה שעשו?

ואפשר להסביר את הענין, שמשנה רבינו למעשה מדבר עמם כמו שהכל קרה עמהם.. הוא מספר להם את כל מה

שהיה עם בני ישראל במשך ארבעים שנה במדבר, כל התלאות, כל מה שהמרו את פי ה' במעשי העגל והמרגלים והמים פרשת קרח המן השליו וכו', ורוצה הוא לומר להם בזה לבל ישלו את עצמם כמו שבד"כ אדם משלה את עצמו: שאילו אני הייתי שם לא הייתי לוקח חלק עמהם נגד ה', לא הייתי מתנהג כך.. הרבה פעמים אדם חושב על עצמו שאני.. אני.. אני צדיק.. אם אני הייתי בדור המדבר והייתי רואה את כל הניסים והנפלאות שעשה השי"ת עם בני" ביציאת מצרים המכות וקריעת ים סוף וכל האותות והמופתים, ענני כבוד, המן וכו', לא הייתי לרגע מדבר סרה נגד ה'.. לא הייתי בכלל משתתף בכל הדברים האלו כגון העגל וקרח והשליו, ושאר הטענות שהיה לבני" נגד הקב"ה ומשה.. כי אני יהודי מאמין והייתי מתנהג כמו כלב בן יפונה, וליהודי כמוני לא מתאים ולא יעלה על הדעת להתנהג כך נגד הקב"ה, ובפרט אחרי שהייתי רואה את כל המופתים האלו.. לכך אמר להם משה הכל בלשון נוכח.. שגם אם אתם הייתם שם אז לא הייתם נכנסים לא"י, והייתם מתנהגים בדיוק כמו אבותיכם.. שלא תשלו את עצמכם לרגע שאתם זכיתם להיכנס לא"י כי הייתם בסדר.. ואילו היה הנסיגות עמכם, הייתם עומדים בזה.. אלא פשוט כי לא הייתם שם, ואילו הייתם שם אז גם אתם הייתם נכשלים עם הציבור.. ומה תלמדו לשון ולחזרו בעצמכם שבהמשך הדרך, כשתבואו לא"י אז גם שם יהיה נסיגות ותלאות, ורק אם תלמדו ממה שנעשה לדור המדבר, שפעם אחר פעם לא עמדו בנסיון ויצאו בדברי סרה נגד ה' ומשיחו, ובגלל זה לא זכו להיכנס לא"י, אז גם אתם אם לא תעמדו בנסיון, אזי אבוד תאבדון מהארץ.. ולכך דיבר אתם בלשון נוכח את כל הפרשיות הללו, וזה גם לימוד לדורות. גם בדור הזה שמצפים אנו לגאולה.. ומחכים אנו ליציאה מהגלות המר.. ולפעמים אדם חושב לעצמו.. שאחרי שראינו את חורבן הבית והגלות המר של בני", אז כשניגאל אזי כבר לא נחטא עוד.. אז האדם צריך לשנן ולשנן בעצמו שלא יפול בעתיד גם בנסיונות הדור שהקב"ה מנסה את ישראל.. וללמוד מכל הדורות הקודמים אלו שלא שמעו בקול ה', וגרמו בגלל זה לחורבנות הנוראות על בני" כי לא עמדו בנסיונות, וגם היום נתקן את עצמינו ואת דרכינו כי רק כך נזכה לגאולה בב"א.

בברכת פתח טבא, בא
ה"א מן א"א באותו רבין בדנין,
וידיכם פתח בנין בן אנה לאה

אגרא דכלה

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל, אומר אל כל ישראל ולא אל בני ישראל, דהנה פירשנו הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא [ויקרא יט ז], דהנה המוכיח כשמוכיח את חברו מחויב להוכיחו באופן שלא יעורר קטרוג על הנוכח בהזכירו עוונותיו, והנה הוא מחויב להוכיחו בהשכל שאל הנוכח יהיה במובן דברי קנטורין על אשר לא טוב עשה, ובכדי שלא יתעורר קטרוג יהיו דבריו בהשכל שיהיה במובן מדבריו ללמד עליו זכות לפניו ית', וכן שמעתי מצדיקי הדור וחכמי האמת, ושמעתי שהרב הק' המגיד המפורסם מוהרי"מ מזלאטשוב זצוק"ל כשהיה דורש והיה מוכיח את העם, היה הופך פניו ואמר רבש"ע הנה עמך הם שלמים הם רואיים הם, והנה הם חפצים מאוד לעשות רצונך, ומה שאני מקנטר אותם הוא בעבור כבוד שמך שיתאמצו מאד במצותיך וכיוצא בדברים. וזה פירוש הפסוק לדעתי הוכח תוכיח את עמיתך, ותראה לעשות באופן שלא תשא עליו חטא, שלא יתנשא החטא לחול עליו העונש ח"ו:

ולפי"ז יצדק שפיר שאבותינו בשמעם מאדונינו משה הלשון, הנה סברו כוונתו כפשוטו בריבוי הכמות, על כן צווחו מה אתה נותן קצבה לברכותינו, והשיב משה לא כך כוונתי רק זו משלי היא מבחינת הדעת שלי, שכוונתי על ריבוי האיכות והמהות, אבל הוא יברך אתכם בריבוי הכמות כאשר דבר לכם בלי קצבה, והבן, וזה רמיזת המסורה ויברך אתכם וכו', ב' במסורה, דין, ואיך ויברך כל בשר שם וכו' [תהלים קמה כא] רמז להנ"ל ויברך אתכם כאשר דבר לכם וא"כ אין מן הצורך לברכת בשר ודם כיון שברכתו ית"ש הוא בלי קצבה, אבל הוא ויברך כל בשר שם קדשו, היינו יוסף י"י עליכם, היינו שיתוסף השראת הוי"ה עליכם:

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל, אומר אל כל ישראל ולא אל בני ישראל, דהנה פירשנו הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא [ויקרא יט ז], דהנה המוכיח כשמוכיח את חברו מחויב להוכיחו באופן שלא יעורר קטרוג על הנוכח בהזכירו עוונותיו, והנה הוא מחויב להוכיחו בהשכל שאל הנוכח יהיה במובן דברי קנטורין על אשר לא טוב עשה, ובכדי שלא יתעורר קטרוג יהיו דבריו בהשכל שיהיה במובן מדבריו ללמד עליו זכות לפניו ית', וכן שמעתי מצדיקי הדור וחכמי האמת, ושמעתי שהרב הק' המגיד המפורסם מוהרי"מ מזלאטשוב זצוק"ל כשהיה דורש והיה מוכיח את העם, היה הופך פניו ואמר רבש"ע הנה עמך הם שלמים הם רואיים הם, והנה הם חפצים מאוד לעשות רצונך, ומה שאני מקנטר אותם הוא בעבור כבוד שמך שיתאמצו מאד במצותיך וכיוצא בדברים. וזה פירוש הפסוק לדעתי הוכח תוכיח את עמיתך, ותראה לעשות באופן שלא תשא עליו חטא, שלא יתנשא החטא לחול עליו העונש ח"ו:

ו"י אלקי וכו' יוסף וכו' ויברך אתכם. ידוע מה שאמרו רז"ל שאמר משה זו משלי אבל הוא יברך וכו' [דבר"פ פ"א י"ג], והנה הקושיא מפורסמת מה צורך לברכתו בלי ולהוספתו כיון שברכת הש"י בלי קצבה איך אפשר להוסיף על דבר הבלתי קצוב בריבוי, ויתכן עפ"י מה ששמעתי בשם דודי הקדוש סבא קדישא מה"ר משולם זושא זצוק"ל בפסוק יוסף י"י עליכם עליכם ועל בניכם [תהלים קטו יד], דהקושיא

